

Svenska Canada-Tidningen

The Swedish Canada News

ARG. (Year) 26.

LÖSNUMMER 5 CENTS.

WINNIPEG, MAN., ONSDAGEN DEN 6 Mars, 1918.

10

HJÄLTEDÖDEN

Krigsnovell av ANDREAS LATZKO. Auktorialiserad översättning av G. G. Molin.

Följande skildring är en av de krigsbilder som under titeln *Menschens im Krieg* utgäves anonymt i Schweiz. Författaren hade goda skäl att bevara sin anonymitet: han var en av kriget. I de medfärdiga utgåvorna, som i Schweiz sökte återvända sin hälsa. Boken väckte ett stormligt uppestånd. Den flammade av hat till kriget och har därför av kritiken blivit jämförd med *Eden* av Barbusse. Den är en bok som icke kan lämnas någon likgiltig, som kommer att tillbörja de böcker om kriget som icke bli glömda efter kriget; den kommer att läsas i alla länder och kommer osviktigt att framkalla den verkliga författaren avsett: att framställa kriget som vanligt och människoförnedrande som det i verkligheten är. Senare har författaren själv rojt sitt namn och därigenom modigt ådragit sig alla de svåra följder som en sådan bok i hemlandet medför, i synnerhet då författaren är officer.

De sex novellerna, som är sammanförda under den gemensamma titeln *Människor i Kriget*, utkomma i en av författaren auktorialiserad översättning — på det Svenska Andelförlaget. Den här meddelade är en av de kortaste, men kanske den starkaste av skildringarna. En verklig händelse blir här öskt symbol för krigets förvandlingsmakt i fråga om människans väsen, och ingen skall någonsin kunna frigöra sig från det gropp denna symbol får över såväl fantasi som tanke.

Strand, Alvastra, d. 17 jan. 1918.
Ellen Key.

Stabeläskaren hade inte förtärligt. Han skakade förargad på huvudet och kastade över pincen den frågande blick på sin assistent.

Den blonda överläkaren teg, förärgad och stel, ty han hade hållit intet förtärligt.

Endast kalfaktorn nere vid fotbänken av sängen tycktes fortfarande ha en viss kontakt med sin herres yrspat, ty två tårar suttu uppträdde på spetsarna av hans uppridda mustascher. Men kalfaktorn talade endast ungerska, och med ett halvt "dummsnutt" låt stabeläskaren honom stå kvar vid sängen och skivade sig svettigt och pustande tillbaka i riktning mot operationsalen, följt av den blonda förlängningen.

Den kolossala vaddbollen, som premiärlöjtnanten i reserven Otto Kadar, vid fältartilleriregementet nr. 1, enligt tavlan över sängen hade gömt inne i huvudet, sjönk tillbaka på kudden när läkarna hade gått. Miska satte sig åter på sin ränsel, grät och snorvlade högt och grubblade fortvivalvt över sin framtid, med huvudet pressat mellan sina stora, smutsiga nävar. Ty att premiärlöjtnanten inte kunde ha så långt kvar, det hade han alldeles klart för sig. Han visste ju vad som låg gömt under den fjättersva vaddbollen, i hans hand sett det sönderpräglade, hånade och stöta, grått innan hånaben och de blodiga skärvorna — hjärnan på den stackars löjtnanten, som hade varit en så genomgående människa och förmån. Och en andra gång kunde han inte hoppas på en sådan orimlig tur. Över huvud taget var det omöjligt att han kunde få en så självgod husbonde en gång till! De många, många metvarbitarna som löjtnanten så ofta hade stuccit till honom ur sitt eget förord — de varma och medel-samma orden, som han hade hört honom visa till de sårade — alla minnen från den långa, blodiga tiden, som han slott hade lidit igenom vid sin husbondes sida, nästan som en kamrat, kommo fram för honom. Han grävde sig rent fruktansvärt, den gode Miska, i sin totala hjälplöshet gentemot det stora krigsmaskineriet, som han nu stora skulder skulle bära i på någon ny punkt utan den hyllande löjtnantens skära stöd vid sin sida.

Så satt han hopkrupen som en hund vid sin döende herres fötter, med sin breda blodkalle mellan händerna, medan den ena tårn efter den andra trädde upp sig på hans vassa mustaschspetsar, som voro styva av damm och pomsad.

Aldeles klart begrep ju heller inte Miska varför den stackars löjtnanten ideligen skrek så rylligt efter sin grammofoon. Han visste bara att offret hade uttitt i sin "mass" i skyttravarna och låtit grammofoonen spela Rakocymarschen för sig, när den förbannade granaten kom vånande ner och allting försvann i rök och åska. Han hade ju själv mist både öra och hörsel för tillfället, ty en löjlyckt björnskalle stode ramlat ner som från himlen och smält till honom över ryggen, så att han föll omkull och inte kunde hämta andan på en lång, lång stund.

Sedan... sedan... ja, Miska kom numera bara oredligt ihåg en oerhörd hög med sönderpräglade plankor, instörtade bjälkar, en gröt av säcktrasor, betong, jord, bitar av människokroppar och mycket blod... kadetten Meltzar, som fortfarande satt upprätt, med ryggen mot resterna av en sidovägg och med grammofoonan, som alldeles nys hals spelat Rakocymarschen, och liksom genom ett under var alldeles okädd på den plats där egentligen huvudet skulle sitta. Men huvudet satt där inte. Det var borta, totalt borta, endast den svarta grammofoonan, också den stödd mot väggen.

(Forts. å sid. 4.)

FINSKA HARVAN.

Finska trupper på tysk ångare anlände till Finland.

Tyskar på Åland.

Med hänsyn till Finland i dess behållning säger ett telegram från Stockholm i fredags d. 4 att Sverige föreslagit flera makter diplomatisk intervention i Petrograd för att få ryska trupper att utrymma Finland. Statsminister Edén tillkännagav detta för riksdagen i en tillägsförklaring över finska läget. Några av makterna ha givit gysamsamma svar, under det att andra ännu drojde med svaret.

Statsministern förklarade vidare att finska regeringen avslagit Sveriges tillbud att media emellan densamma och de revolutionärer, varför möjligheten av en fredlig lösning av konflikten ansågs utesluten. Emellertid var Sverige, upplyste ministern, fortfarande villigt att stå till tjänst som medlare. Sveriges utrikesminister, dr Johannes Hellner, förelade i måndags f. v. Förenta Staternas minister i Stockholm, Ira Nelson Morris, följande fråga, innehållande ett förslag:

"Om Sverige hämtar 20,000 svenskar, som nu befina sig i utblottat tillstånd i Finland, och hyser dem, vill Amerika då tillåta att en del av de livsmedel, som ursprungligen varit avsedda för Finland, fördelas till dessa 20,000 flyktingar i Sverige?"

Utrikesminister Hellner utlovade på samma gång regeringens uppsikt över livsmedelsfördelningen. Denna plan skulle avlägsna faran för ett micken av de amerikanska livsmedel som inköpts för Finland skulle falla i tyska händer, ifall tyskarna söka driva de ryska trupperna ur Finland och återställa ordningen där i landet.

Senaste underrättelser från Haparanda anse det emellertid ej troligt att det kommer vidare förklarningar från Ryssland åt uppdraget i Finland, emedan trupperna i Petrograd äro alldeles upplösta och vägra att gå i fält igen.

Att Tyskland är betänkt på väpnad intervention i Finland för att återställa dess styrelse med president Svinhuvud i spetsen genom att landsätta en truppeexpedition där, är ett rykte som enligt hällar sig vid liv. Flera tyska officerare sägas på senare tiden ha begivt sig till Finland och anslutit sig till general Mannerhelms stab. (Forts. å sid. 8.)

NOTABELT DÖDSFALL.

Premiärminister Brewster av British Columbia död.

Avled under resa.

Premiärminister H. C. Brewster av British Columbia avled i fredags i Holy Cross hospital i Calgary, Alta., efter en veckas sjukdom i lunginflammation. Han insjuknade på resa från Ottawa, där han deltagit i provinsoch premiärministrarnas konferens, och måste föras från taget till sjukhus i Calgary.

Harlan Carey Brewster var född 1870 i New Brunswick och började såsom många andra framstående män sin bana som "printer's devil". 1896 kom han till British Columbia, där han ägnade sig åt skeppsfärd och fiskerifärd. År 1907 invaldes han i provinsolegislaturen. Under sessionerna 1909, 1910 och 1912 var han den ende liberala ledamoten i legislaturen. 1912 blev han besegrad av en liten majoritet. Följande år blev han vald till det liberala partiets i B. C. ledare och då hans parti i september 1916 besegrade Michies-regeringen, blev han provinso premiärminister. Han lämnar minne av en dugande och vänskaplig man efter sig.

En vidrig scen.

Thomas Fletcher, som mördade den tidigare fletser Gordon Raasmussen i Carberry, Man., den 14 april förra året, blev i tidnings morgon hängd i fångelselet i Portage la Prairie, Man. En synnerligen vidrig scen utspelades därvid i det bodein Elliot missräknat repets längd och den stackars mördaren vid följande tillfälle nådde marken med foterna. Man måste lyfta upp honom från marken, tills han förklarades död. Det tog 34 minuter, innan pulsen upphörde att slå, och 44 minuter, innan fångelseälkaren förklarade honom död. Denna händelse har uppväckt den största harm, och pressen har icke nog kunnat fördöma detta slavy.

Trådlös telegraf.

En ny trådlös telegrafstation, som nyligen uppförts i Stavanger, har lyckats komma i kontakt med Förenta Staterna under försök. Regelbunden telegrafiering mellan Norge och Förenta Staterna skall taga sin början, när den amerikanska regeringen giver sitt tillstånd.

Kongressman Lenroot senator.

Till senator från Wisconsin efter framtidens senator Hastings har guvernör Phillips där i staten utnämnat kongressmannen och svensk-amerikanen S. L. Lenroot. Senator Lenroot är republikan, men hans föregångare var demokrat.

RIKSKANSLÄREN TALAR FRED

Den tyske rikskanslären erkänner president Wilsons fyra fredsprinciper.

Talet mötes av misstro.

Hon. Arthur Balfour anser, att Tyskland praktiserar ett och talar ett annat.

En dålig press.

Tyskland har åter talat fred å det ena hållet och krig å det andra. Medan den hänsynslösa framstötten i Ryssland som bäst pågick, höll den tyske rikskanslären von Hertling i måndags f. v. ett tal i den tyska riksdagen, varl han påpekade, att fred nu var möjlig. Han uttryckte bl. a.:

"I huvudsak kan jag instämma i de fyra principer, som enligt president Wilsons åsikt böra tillämpas vid ett ömsesidigt meningsutbyte och sålunda förklara, med president Wilson, att en allmän fred kan avhandlas på denna grund. Endast en reservation behövs göras i detta sammanhang: Dessa principer skola icke blott föreslås av presidenten i Förenta Staterna utan måste också verkligen erkännas av alla stater och nationer. Men detta mål har ännu ej blivit uppnått. Det har ännu ej inträtt någon skiljedomstvist av alla nationer för fredens bevarande i rättvisans namn."

När president Wilson i förlöjande säger att tyske rikskanslären talar till hela världens tribunal, måste jag avböja detta tribunal som ett fördömsfullt, så gärna jag än skulle vilja väkna om en opartisk skiljedomstvist finnes och så gladeligen jag än skulle vilja samarbeta för uppnående av ett sådant ideal.

Tyvärr finns det emellertid ej ringaste spår av liknande tillkännagivande från den ledande makten i ententen. Englands krigsmål är fortfarande alltigenom imperialistiskt och det vill påtvinga världen en fred i enlighet med Englands godtycke.

När England talar om folkens rätt till självbestämmande, tänker det sig tillämpa den principen på Irland, Egypten och Indien.

Det har upprepade gånger sagts att vi icke ännu behålla Belgien, men att vi måste vara skyddade för faran att ett land, med vilket vi efter kriget önska leva i fred och vänskap, blir föremål för utgångspunkt för finetiska stämplingar. Om därför ett förslag gjordes från motsatta sidan — till exempel från regeringen i Havre — skulle vi ej fattakta en avvisande hållning, om också diskussionen i början ej blev bindande.

Under tiden medger jag villigt att president Wilsons budskap den 11 febr. handhåller utgör ett litet steg mot ömsesidigt närmande."

Vid första ögonkastet kunde man tycka, att detta tal skulle ha motagits något så när väl i ententeläger. Men så blev icke fallet, och kanske med rätta. Ententestämman erkänner visserligen de goda sidorna i von Hertlings tal, men man har svårt att, till det är upprigtigt, i synnerhet efter det imperialistiska vittnesbörd, Tyskland avgett mot Ryssland.

Officiellt har även von Hertling fått svar från England. Right Hon. Arthur J. Balfour besvarade nämligen rikskanslärans tal i onsdags. Han sade, att till de tyska militärstyrkorna var något, som hör till det förlutna, och det kom till stånd en domstol, utrustad med exekutiv makt att göra de svaga nationerna lika säkra som de starka, måste kriget pågå. Han ansåg, att det Tyskland praktiserade icke överensstämde med president Wilsons förslag.

Ingen torke den 1 april?

Ottawa d. 27 febr. — Man har spekulerat en hel del här, hurvida den förbudslag, som berör handel mellan provinserna, skall trädas i kraft den 1 april. För någon tid sedan uppgavs, att bestämlinor av spritdrycker från en annan provins skulle förbjudas efter detta datum, men nu säges det i regeringskretsar, att dagen kanske blir uppehållen, men ännu vet man intet med säkerhet. Exportaffärer ha krävt en utsträckning av två månader. Regeringens avsikt har förut varit, att den 1 april skall bli den torra dagens, men order-in-council har icke ännu utgivits.

Tjugonio personer omkomna.

Tjugonio personer omkommo, då ett av den amerikanska flottans bogserbåtar, Cherokee, under svår storm här om dagen kantrade vid Marylands kust.

Stenfansson sjuk.

Kapten K. M. Tupper, som anlitat från den arktiska kusten till Dawson, Y. T., meddelade, att han den 12 januari träffade upptäcktsresanden Vilhelm Stenfansson på Herschel Island. Stenfansson var då mycket sjuk och yrade under stundom.

NYA LOKALBIBLIOTEK.

Lokalbibliotek bildas i Prince Rupert och Kenora.

Fjorton lokalbibliotek.

Svenska Nationalbiblioteket kan nu räkna med 14 lokalbibliotek, i det två nya bibliotek i dagarna bildats, nämligen i Prince Rupert, B. C. och Kenora, Ont. Detta är bra marscherat på så kort tid, och det svenska folket i Canada är tydligen icke vare sig ej sjunkande eller ett sovande folk.

På mötet den 24 februari å Dybbavn & Hansons kontor i Prince Rupert, B. C., bildades lokalbiblioteket No. 13 Starbäck. Tjugon personer antecknade sig som medlemmar, och medlemsavgiften bestämdes till \$1. Till styrelse invaldes: O. A. Morse, ordförande, Anton Akerberg, vice ordförande, John Bergman, sek. och O. A. Johnson, kassör.

Till stadgar antogs Svenska Nationalbibliotekets stadgar för lokalbibliotek, med ett par smärre ändringar.

En donation på \$15 från konsul O. Hansson och en på \$5 från Mr John Bergman överlämnades till lokalbiblioteket. Konsul Hansson erbjöd sitt kontor till styrelsens förfogande, och Mrs Anton Akerberg erbjöd att upplåta lokal för bibliotekets boksamling. Nästa möte hålles söndagen den 10 mars, kl. 3 e. m. å samma lokal.

Lokalbiblioteket No. 14 bildades på mötet den 26 februari i Kenora, Ont., med 50 medlemmar. Begynnelsekapitalet är \$72.

Styrelsen, som består av fem medlemmar, valdes även vid detta möte, och utvalde valet sålunda: Anton Håkansson, ordf., A. G. Lind, vice ordf., Erik Holmström, kassör, Axel Östling, sek., och W. Christanson, bibliotekarie.

Man har förhoppning om att få inrymma biblioteket i stadsbibliotekets byggnad.

De nya lokalbiblioteken önskas lyckliga och framgångsrika!

Från Durban, Man., meddelas, att därvarande lokalbibliotek No. 7 valt namnet Heidenstam.

Lokalbiblioteket No. 4 Gejler i Mulvihill, Man., synes vara mycket lyckligt. Det har i dagarna insänt medlemsavgift för icke mindre än 17 nya medlemmar.

Lokalbiblioteken äro nu som följer: No. 1 Tegné, Winnipeg, Man.; No. 2 Strindberg, Fairly Glen, Sask.; No. 3 Fröding, Shaunavon, Sask.; No. 4 Gejler, Mulvihill, Man.; No. 5 Linné, Debus, Sask.; No. 6 Svedenborg, Annie, Sask.; No. 7 Heidenstam, Durban, Man.; No. 8 Ellen Key, Canwood, Sask.; No. 9 Fussiller, Sask.; No. 10 Oscar Fredrik, Wadena, Sask.; No. 11 Bellman, Inwood, Man.; No. 12 Oscar II, Percival, Sask.; No. 13 Starbäck, Prince Rupert, B. C., och No. 14, Kenora, Ont.

Svenskt sommaring 1918.

Hålles vid midsommartid vid Round Lake, Sask.

Nationalkomitén har beslutat inbjuda alla svenskar i Canada till ett allsvenskt sommaring, vilket kommer att avhållas vid Round Lake den 23, 24 och 25 juni, såsom förut omnämnts i S. C. T. Ett stort och innehållsrikt program är allaredan uppsatt.

Sv. Nationalbiblioteket kommer att avhålla sitt årsmöte där samtligt i samband med "sommaringen". Vi ha också inbjudit Svenska Förbundet i Canada, att i gemenskap med sommaringen avhålla sitt årsmöte där. Om denna inbjudan antages, hava vi den förmanen att få besök av generalkonsul Dr. David Bergström m. fl. framstående landsmän.

Vi hoppas att alla svenskar, som möjligtvis kunna komma till detta möte, som säkerligen kommer att bli en av de märkligaste tillfällen som någonsin kommit till stånd bland Canadas svenskar.

BOLSJEVIKERNA. SLUTA FRED

Tyskland tvingar bolsjevikerna att ingå en ganska förmerande fred.

Franska avslöjanden.

Japanerna fundera på att infalla i Sibirien för att skydda allierade inträsen.

Raider i väster.

Onsdagen d. 27 febr. — General Linsingens trupper, opererande i Volhynien, ha tagit staden Kolenkowitz. Den tyske rikskanslären tillkännagav i måndags, att den tyske regeringen accepterat de tyska fredsvillkoren. Tyskland fortsatte dock frammarschen i Ryssland, och bolsjevikregeringen har uppmanat det ryska folket att göra motstånd och försvara Petrograd och bolsjeviderna. — Från Konstantinopel meddelas, att turkiska trupper tagit Trebizond på Svarta havskusten i Mindre Asien. — Det brittiska lasarettfartyget Glenart Castle, 6,540 ton, har sänkts i Engelska kanalen. 200 personer befundo sig ombord, men inga patienter. 164 personer saknas. — Tyska trupper, avancerande norr om Dorpat, ha tagit två ryska regementen, då de retirerade. Luga, halvvägs mellan Pskov och Petrograd, har tagits av tyskarna. Tyskarna ha vägrat att bevilja ryssarna vapenstillstånd, och bolsjevikerna ha beslutat att försvara revolutionen. De ryska trupperna synes dock vara av annan åsikt och många av soldaterna vägra att slå.

Torsdagen d. 28 febr. — Den tyske socialistledaren Philip Scheidemann har i riksdagen förklarat sig i opposition mot Tysklands behandling av Ryssland. — Fjorton brittiska handelsfartyg av 1,600 ton sänktes förra veckan. — Den tyske raidern Wolf, som nyligen återvänt till hamn, hade sänkt 35 fartyg, meddelas från Berlin. — Förhållandet mellan Tyskland och Österrike-Ungern synes ha blivit mera spånt. Ett telegram från Frankrike nämner, att österrike vägrat att deltaga i strömmen mot Ryssland. — Japan ligger i underhandling med Förenta Staterna och övriga allierade om en eventuell intervention i Sibirien. (Forts. å sid. 5.)

En religiös epidemi i Sverige kräver flera offer.

Stockholmskorrespondenten D i g by omtalar i ett telegram att vissa färdigheter på senare tiden bedrivit en sensationell evangeliseringsverksamhet på den gottländska landsbygden med otydlig inverkan på kvinnorna, som utgör den huvudsakliga delen av åhörarskara. Predikanterna gestulerade och rasade vill i sin evangeliska tver, åstadkommande allmän hysteri.

Några av kvinnorna dansade, andra skreko och kastade sig med ansiktet mot marken, och andra återigen angreps av ett slags katapult. Till fall av vansinne ha inträffat de senaste veckorna. Fem av patienterna voro så svårt angripna att de måste intas på hospital. En 28 år gammal kvinna avled i Stenkuilla efter några dagars vansinne som följt av att hon besökt ett möte. Polismyndigheterna ämna ingripa för att modifiera predikanternas metoder.

En sekt, som kallas Zions dottrar, har en tid missionerat och döpt i Tierp, Uppland. En 22-årig yngling i Tierp hade anslutit sig till läran och här även blivit döpt. På natten utbröt hos honom det våldsamma vansinnet, så att han slog sönder fönster och allt vad han kom över. Flera handfasta karlar ha måst vaka och hålla honom. Han har nu införts till Upsala hospital.

Vald med acklamation. John A. Campbell, unionist, blev i måndags vald med acklamation till medlem av dominionparlamentet för Nelson, Man., valkrets. Det var nämligen i måndags nominationsdag, och ingen annan uppställd sig som kandidat i denna valkrets.

Sevigny avgår. Hon. Albert Sevigny har inlämnat sin avskedsansökan som minister of inland revenue i Bordenkabnet. Mr. Sevigny blev besegrad i två valkretsar i valet den 17 december, och soldaternas röster hjälpte honom icke.

Danmarks skörd. Enligt telegrafiskt meddelande har 141,000 acres insänts för vete i Danmark. Detta är en ökning av två proc. Över föregående år. Utmärkte väderleksförhållanden ha rått i Danmark.

Oroligt på Irland. Oroligheter utbröt förra veckan i county Clare på Irlands västra kust. Trupper sändes dit för att undertrycka oroligheterna, och detta synes nu ha lyckats.

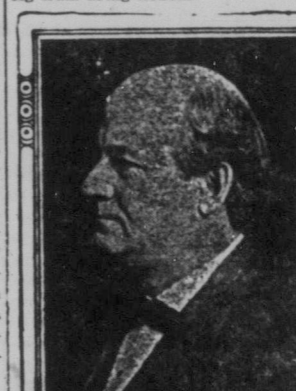
OCKSÅ "FAIR PLAY".

Eller huru en av Amerikas främste söner mottages i Toronto.

Bryan nedtystad.

Åter har en beklaglig händelse inträffat i Canada, då en framstående man icke tillåtit tala av populacen. Denna gång gällde det ingen mindre än Wm. Jennings Bryan, Förenta Staternas förre statssekreterare, som skulle hålla ett nykterhetsföredrag i torsdagskväll i Massey hall i Toronto. Ont. 4,000 människor hade infunnit sig.

Då Mr. Bryan besteg talarstolen, möttes han av larm och skrän, huvudsaken från återvända soldater. Han sökte tala, men det visade sig snart omöjligt för honom att göra sig hörd. Man ville kasta ut gaphalsarna, som endast utgjorde cirka 2 procent av publiken, men Mr. Bryan satte sig däremot. Mr. Bryan höll emellertid ett kortare anförande för pressens representanter och några andra, som trängt sig fram kring honom.

Wm. Jennings Bryan.

Förut hade emellertid Mr. Bryan talat inför ett massmöte i Metropolitan church och blivit synnerligen väl mottagen.

Orsaken till tumultet av de återvända soldaterna var, att de anse Mr. Bryan vara tyskvänlig, därför att han är stark fredsvän. Mr. Bryan är säkerligen en av Förenta Staternas lojalaste medborgare, liksom han är en av dess främste. Mr. Bryan själv påstår, att det var den tidningspress, som uppger soldaternas till detta dåd mot brittisk fair play.

Ur senaste Sverige-post.

Eidsvåda. — Utskottens ordförandeval. — Gumelius häktad.

Enligt meddelande från Umeå ha ställarna vid Norrlands dragonregemente helt och hållet nedbrunnet. 23 den uppstod under middagsgästen i det största av stallarna, som innehöll 120 hästar. Dessa lyckades man rädda, men ansemliga fourageförråd förstördes. Sålunda blevo 24 å 30,000 kg havre och 40,000 kg hö lägras rov. Elden släcktes först tidigt på morgonen.

Omedelbart efter kamrarnas sammanträden samlades de olika utskottet till konstituerande sammanträde. I konstitutionsutskottet valdes till ordförande hr Mannheim, liberal, och till vice ordförande hr Larsson i Västerås, socialist. I lagutskottet valdes till ordförande hr Pettersson i Södertälje, liberal, och till vice ordförande hr Persson i Norrköping, socialist. I utskottet valdes till ordförande hr Kvarnells, liberal, och till vice ordförande hr Eriksson i Grängsberg, socialist. Till ordförande i bevillningsutskottet valdes hr Hammarström höger, och till vice ordförande hr Röling, liberal. Till ordförande i jordbruksutskottet valdes hr Hamilton, liberal, och till vice ordförande hr Aaby Eriksson, höger. I bankutskottet valdes till ordförande hr Hedensterna, höger, och till vice ordförande hr Kristensson i Göteborg, socialist.

— Ingenör Gumelius frihet, varom nämnes under Sverige nyheterna, sedan han lyckligt och väl sluppit ut från Kresttjängsel i Petrograd och återbördats till festerjorden, blev icke långvarig; på lördagsförmiddagen, d. 26 januari, förklarades han häktad av detektivchefen, polisintendenten Hallgren. Polisen har omedelbart tagit itu med utredning i affären och inom en vecka alltför avlägsen framtid torde målet bli överlämnat till rättsmyndigheterna. Att rättegången blir en av de mera inträffade som förekommit i Sverige är att förutse, då det här icke blott gäller en rent kriminell sak, utan också en internationell rättlig affär med stora förutsättningar att bli synnerligen spännande. Gumelius' båda försvarsadvokater, häradshövding Carlsson och advokaten Hellberg, vilka efter mycken möda lyckats få Gumelius fri i Ryssland, försäkra att de ta häktningen med största ro i medvetandet om att kunna klara ut affären på ett för deras klient tillfredsställande sätt, men döja inte sin indignation.

TORTERAD TILL GALENSKAP?

David Wells, en conscientious objector, blir galen i Stony Mountain fångelse.

Var frisk och sund.

Pastorerna Sweet och Ivens visa sig vara behjärtansvärda män som försvara Wells.

Skriver till Borden.

David Wells, den förste "conscientious objector", som sändes till Stony Mountain från Winnipeg är död.

Den 22 januari dömdes Wells, som tillhörde International Bible Students association och på grund därav nekat att göra militärtjänst under tvåårigt skivningsläge, till två års fångelse. Den militäre anklagaren, kapten Goddard, betecknade Wells såsom "en religiös fanatiker, som sökte gömma sig bakom sin religion". Wells själv sade, att han tillfrågades av domaren, om han bekände sig skyldig: "Jag bekänner mig skyldig inför människor, men icke inför Gud". Wells var då en frisk och robust ung man på 25 år, som vägde cirka 210 pund. Han syntes även taga den hårda domen ganska lätt.

Wells fördes till fångelselet i Stony Mountain den 24 januari och några dagar därefter var han alldeles galen. Den 11 februari flyttades han till därefter i Selkirk, där han avled den 18 februari såsom vildstid död. Han begravs i Selkirk av rev. H. C. Sweet, hans förre pastor.

Så var stackars Wells sraga, all. Och den upprömda allmänheten fråga: Vad har tillfogats Wells i Stony Mountain? Pastor Sweet har intygat, att Wells var en ovanligt präktig ung man och en uppriktig kristen. Han meddelar även, att medlemmar av Wells församling, som ville besöka honom i Stony Mountain, icke blev insläppta. Wells vännar icke heller intet om hans tillstånd eller att han blivit flyttad till Selkirk, förän budskapet om hans död kom till dem.

Det, som gör saken ännu mer sorglig, är, att Wells har en äldre bror i England. Han har även två bröder vid fronten i Frankrike.

Fångelsemyndigheterna påstå naturligt, att Wells blivit väl behandlad, och att de icke kunde hjälpa, att han blev galen. Wells hade några dagar efter sitt inträde i fångelselet förklarat sig villig att tjänstgöra vid Røda korset, och fångelsemyndigheterna påstår, att de icke utverka Wells frigivning på denna grund.

Rev. W. Ivens, pastor för McDougall metodistkyrka, som visat sig vara en synnerligen behjärtad prästman, har skrivit ett ganska skarpt brev till premiärminister Borden, varl han redogör för Wells död, och yrkar på, att alla tjänstemän vid Stony Mountain fångelse suspenderas samt att åtgärder vidtagas för att förhindra, att denna historia upprepas. Det är tydligen pastor Ivens, såsom de flesta andra, åsikt, att Wells cell i Stony Mountain blivit använd till tortyrkammare. Och den allmänna opinionen kräver en grundlig undersökning.

Pastor Sweet har i "The Voice" redogjort för affären och för Wells nedladdens (ville de engelska dagtidningarna icke publicera detta brev?) och han slutar med följande ord: